Eriosa.

1. Avinurme.

1. Asend.

Avinurme (saksa keeles *Awinorm*) **kihelkond** — vähim ja noorim kihelkond Tartumaal, võtab oma alla maakonna põhjapoolsema sopi, mis ulatub Virumaa soisse (kiriku geogr. laius umb. 58° 59′ N, idapikkus Greenwich'ist 26° 52′). Piirideks on põhjas maakonna piir vastu Virumaad, lõunas Torma-Lohusuu kihelk. ja läänes lühikesel ulatusel Laiuse kihelk. Kuulub P.-Tartumaa koolinõuniku jaoskonda, Tartu-Võru Rahukogu 5. jaoskonna rahukohtuniku piirkonda, Tartu maakonna politsei 2. jaoskonda, ev.-luteri usu kogudusena Tartu praostkonda.

2. Arvustik.

Pindala 1-verstalise kaardi järele 116.0 km². Suurim pikkus põhjast lõunasse (Kruusoja külast põhjas üle Maetsma) 14.7 km:it, laius läänest itta (üle Tõlga ja Änniksaare) 11.4 km:it, piiri pikkus 50.7 km. Elanikkude tihedus üld-rahvalugemise järele Avinurme vallas 15.1 km²:il. Kihelkond võtab oma alla umbes ühe kolmandiku Avinurme vallast. **Külasid** 22: Alekõre, Kaevusaare, Kiisa, Kirbusaare, Kruusoja, Kõveriku, Kütametsa, Laurisaare, Lepiksaare, Liivoja, Maetsma, Mustametsa, Mõisa, Paadenurme, Peebusaare, Pärniku, Raja, Sälliksaare, Tõlga, Västriku, Änniksaare, Ülisoo (Tõnisma). **Mõisaid** ei ole. Avinurme mõisa on plaanistatud 1906. a. **Talusid** 428, neist kuni 1 ha:ni 118, 1—15 ha:ni 160, 15—60 ha:ni 120, üle 60 ha 30. Kõik talud renditud. **Mesipuid** 70. **Rehepeksumasinaid** 21 (neist 1 aurujõuline, teised hobusejõulised). **Vabrikuid** ei ole. **Jahuveskeid** 6 — neist vesiveskeid 3 (Avinurme, Maetsma ja Kaunisaare), tuulikuid 3. **Saeveskeid** 2 (Mõisas ja Kaunisaares). **Lubja-ahjusid** 1 (Paadenurmes). **Kauplusi** 3